

Eksamen Høst 2021

EXPH0300 - Examen philosophicum for naturvitenskap og teknologi

OPPGAVE ENTEN

Bakgrunn

Bevissthetsfilosofi er den delen av filosofien som handler om mentale hendelser og egenskaper, og deres relasjon til kroppen. Sentrale bevissthetsfilosofiske retninger som behandles i pensum er fysikalisme, dualisme og dobbeltaspektteori. En fjerde gruppe av bevissthetsfilosofiske teorier, som ikke behandles i pensum, er funksjonalisme.

Kan maskiner tenke? Dette spørsmålet har blitt diskutert innenfor bevissthetsfilosofi og informasjonsteknologi de seneste årene. Diskusjonen har dels dreid seg om hva det innebærer å kunne tenke. Den såkalte Turing-testen gir et mulig svar på dette spørsmålet. John Searle bruker et tankeeksperiment som gjerne kalles “det kinesiske rommet” for å argumentere mot at Turing-testen gir et treffende mål på hva det vil si å kunne tenke.

Oppgave

- a. I pensumteksten sier Thomas Nagel at “argumentene mot en ren fysisk teori om bevissthet er sterke nok til å sannsynliggjøre at en fysisk teori om hele virkeligheten er umulig”. Bruk pensum til å diskutere denne påstanden.
- b. Diskuter om det er prinsipielt mulig at maskiner kan tenke og eventuelt om de kan være bevisste.

Både a og b skal besvares, og svarene bør settes i sammenheng med hverandre. Gjør grundig rede for de filosofiske teoriene og begrepene du velger å bruke.

Relevant pensumlitteratur

- Nagel, T. (2003). Problemet med forholdet mellom kropp og sinn. I T. Nagel, Hva er meningen? En kort innføring i filosofi (s. 31-39). Oslo: Libro.
- Kiran, A. H. (2021). Kan maskiner tenke? NTNU

Anbefalt tilleggslitteratur

- Internet Encyclopedia Internet Encyclopedia of philosophy — Artificial Intelligence <https://iep.utm.edu/art-inte/>

Formelle krav

- Besvarelsen blir i hovedsak bedømt ut fra hvor godt den demonstrerer forståelse av og ferdigheter i å bruke relevant pensumstoff.
- Besvarelsene må følge god kildehenvisningspraksis
- Oppgaven skal besvares med basis i pensum. De filosofiske kildene som brukes må tilfredsstillende akademiske kvalitetskrav. Eksempler på slike kilder er pensum, lærebøker på universitetsnivå, fagfelle-vurderte artikler og oppslagsverk, slik som Stanford Encyclopedia of Philosophy og Internet Encyclopedia of Philosophy. OBS! Wikipedia, filosofi.no, repetisjonshefter og forelesningsnotater er eksempler på kilder som det ikke er akseptabelt å referere til. Store norske leksikon (SNL) er en akseptabel tilleggskilde, men kun for temaer som ikke er dekket i pensum.

OPPGAVE ELLER

Bakgrunn

Rundt 200 000 personer jobber direkte eller indirekte i oljeindustrien i Norge i dag. Inntekter fra oljeindustrien utgjør en viktig del av den norske økonomien. Samtidig sier FNs nyeste klimarapport at en hurtig omstilling til fornybare energikilder er nødvendig for å nå Parisavtalens klimamål. Det internasjonale energibyrået IEA anslår at ingen nye olje- og gassprosjekter bør åpnes dersom dette målet skal nås.

Oppgave

Tenk deg at du enten sitter i styret i en bedrift som er involvert i oljeindustrien, at du er en ingeniør som arbeider i oljebransjen eller at du er en rådgiver for den norske regjeringen.

- a. Pek på noen sentrale etiske dilemmaer og forklar hvilke etiske hensyn som er viktige når du forholder deg til de nevnte utfordringene som FN peker på.
- b. Bruk teorier og begreper fra pensum til å diskutere hva du bør gjøre og hvilket ansvar du har når du forholder deg til dilemmaene.

Både a og b skal besvares. Gjør grundig rede for de filosofiske teoriene og begrepene du velger å bruke.

Relevant pensumlitteratur

- 4.1 Skjerve, K. (2021). Innledning til etikk. NTNU
- 4.3 Skjerve, K. (2021). Generelt om normativ etikk. NTNU.
- 4.4 Skjerve, K. (2021). Konsekvensetiske teorier. NTNU.
- 4.5 Skjerve, K. (2021). Pliktetiske teorier. NTNU.
- 4.6 Rachels, J. & Rachels, S. (2007). Dydsetikk. I J. Rachels & S. Rachels (A. Måseide & A. Sjøbu, overs.) Moralfilosofiens elementer (s.180-197). Bergen: Fagbokforlaget.
- 4.7 Skjerve, K. (2021). Anvendt etikk: Hvordan kan vi bruke etiske teorier til å besvare konkrete etiske spørsmål? NTNU.
- 4.9 van de Poel, I. & Royakkers, L. (2011). The Responsibilities of Engineers. I I. van de Poel & L. Royakkers, Ethics, Technology and Engineering – An Introduction (s. 6-30). Malden, MA & Oxford: Wiley-Blackwell.
- 4.10 Carson, S. G. & Skauge, T. (2020). Bærekraftige virksomheter. I S. G. Carson & T. Skauge, Etikk for beslutningstakere Virksomheters bærekraft og samfunnsansvar (s. 126-142). Oslo: Cappelen Damm AS.

Formelle krav

- For å besvare oppgaven kan det være aktuelt å gå inn på fakta om oljenæringen. Men besvarelsen blir likevel i hovedsak bedømt ut fra hvor godt den demonstrerer forståelse av relevant pensumstoff.
- Besvarelsene må følge god kildehenvisningspraksis
- Oppgaven skal besvares med basis i pensum. De filosofiske kildene som brukes må tilfredsstillende akademiske kvalitetskrav. Eksempler på slike kilder er pensum, lærebøker på universitetsnivå, fagfellelvurderte artikler og oppslagsverk, slik som Stanford Encyclopedia of Philosophy og Internet Encyclopedia of Philosophy. OBS! Wikipedia, filosofi.no og repetisjonshefter er eksempler på kilder som det ikke er akseptabelt å referere til. Store norske leksikon (SNL) er en akseptabel tilleggskilde, men kun for temaer som ikke er dekket i pensum.